

חוק

המוהר המקולל

סוליימאן מסרוה היא פועל-בניין חסון ושחרחר בתל-אביב. הוא עובד קשה, צובר בכספים של שעות נוספות, לן בלילה על הריצפה בבניין שהוא עובד בו. כי סוליימאן צריך לחסוך הרבה כסף. אחרת לא יוכל לשאת לאשה את פטימה, בת כפרו במשולש. הוא נקיה להגיע למטרה זו תוך שלוש שנים.

במצבו של סוליימאן נמצאים אלפי צעירי רים ערביים אחרים בישראל. הקללה הרור בצת עליהם: המוהר, שכל צעיר ערבי חייב לשלמו בכרם הינשא.

יש המתייחסים והחוטפים את בת-זוגם, תוך סיכון חייהם. יש החולמים על פעולה ציבורית. לפני עשר שנים נעשה אפילו ניסיון להקים ועד-ציבורי למלחמה במוהר. אך שום דבר לא עור.

כי המוהר מושרש עמוק במינהג הערבי, למרות שתולדותיו מפוקפקים למדי.

מוהר ומשפחת רבקה. המינהג נר לך בימייקדם, בקרב עמים שדגלו בעליונות המחלסת של הגבר על האשה. כששלח אברהם אבינו את אליעזר למצוא אשה לבנו יצחק, מסר לו מוהר עבור משפחתה. גם בהלכה היהודית שרד שריד מינהג זה, בצורת הטבעת שנתן החתן לפלה. אך את השרשים העמוקים ביותר היכה המוהר בחצי-האי ערב, עוד בימי הג'אהי ליה — התקופה שקדמה לימי הנביא ה"מהר", כפי שהיא נקרא בערבית, היה, כנראה, תנאי משפטי לתוקפם של נשואין. או ניתן המהר לנאלי, האיש האחראי על הכלה — לרוב האב או קרובי-משפחה. תמורת זה היה על הנאלי לדאוג לכך שהאשה תינשא לגבר המתאים לה מבחינת היחס המשפחתי.

כטבא הנביא, מצא ניהג זה מושרש בעמי. הוא לא הזכיר את המהר כלל בי קיראן. אך הניהג נשאר. במשך הזמן שינה את צביונו. לפחות לפי ההלכה, המוהר שייך עתה לאשה, ולא למשפחתה. החוק האיטלאמי קובע שאסור להוריה או לקרובי ביה של הכלה לקבל כסף או תמורה אחרת. אך למעשה נעקף איסור זה לעתים קרובות. כל עוד יכול היה הגבר המיסלמי להי פטר מאשתו עלידי אמירת פסוק פשוט שלוש פעמים, היה הגיון מסוים למהר. כי הוא נתן לאשה, לפחות להלכה, עצמאות כלכלית מסויימת, ובסתיו למיקרה כזה. אך במציאות של ישראל, בה מהוה גט כזה עבירה על החוק, אין מקום גם לכך.

מאסר שנה. השבוע נעשה ניסיון ראי שני להוציא את המוהר אל מחוץ לחוק.

סיעת העולם הזה — כוח חדש הגישה לכנסת הצעת-חוק מפורטת ומנומקת, הנר שאת את הכותרת: "חוק איסור המוהר — תשכ"ו — 1966".

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

* ברשימת כ"ד, 63: "ויוצא העבד כליי כסף וכלי זהב ובגדים, ויתן לרבקה ומגדל נות נתן לאחיה ולאמה."

עיקרה: "לא יותר מוהר בגין נשואין, הן במוקדם והן במאוחר, לפני הנשואין, צימם ולאחריהם."

העונש המוצע: מאסר שנה אחת או קנס

מיהי חיה זו?

פרטים מלאים על חיה אימתנית זו - ראה מעבר לדף

ענים הרוסים, לא יצטרך הרופא מעתה לסמוך על תחושת היד המחזיקה במגרד, העלולה להטעות אותו. בריאותה של האשה לא תהיה תלויה יותר בתחושתו האינדי-בידואלית של המנתח, וכתוצאה מכך תגדל הבטיחות.

מן הרוסים עברה התגלית לבולגריה, שרופאיה דיווחו אף הם על תוצאות חיר-ביות בשימוש במשאבה. מאוחר יותר הביע רופא צ'כי את נכונותו להציג את השיטה החדשה בפני רופאי ישראלית אותה פגש. החודש התברר כי לא אלמן ישראל. גם רופאיו השקיעו את מיטב מרצם ומוחם בפתרון הבעיה, הודיעו כי יעמידו לרשות האשה הישראלית את המשאבה.

אד המזויאון. בהרפואה, עתון ההס-תדרות הרפואית בישראל, פורסם החודש דו"ח על הניסיון הישראלי הראשון ב-שיטת השאיבה, שנערך בגופן של 105 נשים הרות בבתי-חולים ממשלתיים.

קובע הדו"ח: "כבר מנסיונו הקצר וה-מוגבל, מסתמנת עדיפות ניכרת של שיטת הרקת תוכן הרחם עלידי שאיבה על פני זו שבגרידה."

בין יתרונות השאיבה מונים הרופאים, בין השאר:

- המשאבה שואבת ומרוקנת את חלל הרחם בשתיים-שלוש דקות, ואין צורך בחיטוט ממושך ובחיפוש נוסף אחר שא-ירות, כפי שנעשה עד כה בגרידה.
- צינור השאיבה נוגע רק גניעה קלה בדופן הרחם, בניגוד למגרד הלוחץ והמכ-איב.
- השימוש במשאבה יכול להתבצע תוך הרחבה קטנה של צוואר הרחם, בעוד (המשך בעמוד 24)

כי הדבר עשוי לקצר בהרבה את המתנסם הארוכה ליום-הנשואין המיוחל.

רפואה למען האשה

המשאבה, העתידה בקרוב להחליף את ידי הרופא בעת ביצוע גרידה, תסיר פחדים מלב הנשים והרופאים גם יחד.

האשה, שאת הריונה מנסה הרופא להפי-סיק באמצעות גרידה, עלולה לסבול כתו-צאה מכך מסיבוכים שונים, כמו: הפסקה זמנית או קבועה בחוסי, פציעות בדפנות הרחם, זיהומים ואפילו עקרות מוחלטת. הרופא, לעומת זאת, מסתכן בביצוע ניתוח האסור על פי החוק, למרות שיש לו דור-שים רבים. כי אין ניתוח שכזה יותר אצל רופאי-הנשים מאשר גרידה.

תחושה של יד. הגאולה נפתחה מ-מזרח. הגינקולוגים הסובייטיים, כמו עמי-תיהם בשאר חלקי-העולם, ניסו להתגבר על קשיי הגרידה הרגילה, בישרו לפני שנה בפירסום מדעי כי התקינו משאבה מיוחדת, שתחליף את המגרד שהיה בשי-מוש עד כה.

גילו הסובייטיים: במקום המגרד, שבו מגשש הרופא בחלל הרחם כעיוור, ומסתכן עלידי כך ביצירת סיבוכים בגוף האשה, התקינו משאבה, השואבת את תוך הרחם מכלי לפגוע בדפנותיו, כך, הסכירו המד-

* בדיון שנערך החודש בכנסת, על התקינים לחוק הפלילי, הציעה סיעת ה-עולם הזה לבטל את האיסור על ההפלות. השבוע הציעה גם ועדה מיוחדת של הכנסיה האנגלית להרשות הפלות בנסיבות מתאימות.

של 5000 ל"י, או שניהם גם יחד, למי שמקבל מוהר, למי שמבקש מוהר ולמי שמתנה נשואין במוהר.

אמצעי נוסף: "ניתן מוהר בישראל לאחר תחילת תוקפו של חוק זה, יתן נתן המוהר זכאי לגבות את המוהר או את שווי חזרה ממקבלו."

מוהר: 50 ל"י. מה זה מוהר? לפי הצעת-החוק: "כל תמורה בעד נשואין ולרבות כסף, כספי דלא-נידוי, מטלטלים, הענקת טובות-הנאה, העברתו, ויתור עלי-הן, כששווי התמורה עלוהי על חמישים לירות."

הרעיון לאפשר מוהר בסכום של 50 ל"י עלה בגלל שאלה דתית עדינה: האם אין המוהר דרוש להלכה כדי שהנשואין יהיו תופסים לפי עיקרי הדת המוסלמית? כדי לעקוף בעיה זו, קבעו גם המצרים סכום סמלי זעיר למוהר המותר, כאשר חוקקו לאחרונה חוק דומה האוסר את המוהר בקע"ס.

ספירת הימים. הרוח החיה ביוזם הצעת-חוק זו היה אדם שהתמחה בטיפול בבקיעות המשפטיות של הערבים: עורך-דין צבני גילאון, שהכין את הטיוטא הבסיסית של ההצעה.

גילאון שמע מפי מרשיו הערביים סיפורי-קינה רבים על גורלם האומלל של צעירים שאינם יכולים להינשא, והנדחפים לעיתים אף לפשע-ימין בגלל מצוקתם. כשהצטרף למעולת העולם הזה — כוח חדש, דחף למתן זכות-עדיפות להצעת-חוק זו.

כאשר יעלה העניין לדיון בכנסת, בעוד כחודשיים, תקבל בעייה זו בפעם הראשונה טיפול נאות. סוליימאן מסרוה, ורבים מ-חבריו וכלותיהם-לעתי, סופרים את הימים.

פרקיש גילאון הנביא לא הזכיר